

Vyhodnocení cíleného státního zdravotního dozoru v oblasti jednorázových elektronických cigaret v roce 2023

Předmět dozoru

Předmětem úkolu byla kontrola označování jednotkových balení a způsobu prodeje jednorázových elektronických cigaret s příchutí (jak s obsahem nikotinu, tak bez obsahu nikotinu) uváděných na trh České republiky prostřednictvím maloobchodních prodejců v kamenných prodejnách, provozovnách.

Cílený dozor prováděly krajské hygienické stanice v rámci celé České republiky v průběhu měsíců květen a červen roku 2023.

Důvody sledování

Jednorázové elektronické cigarety jsou stále oblíbenější, především mezi mladými lidmi. Ti jsou přitahováni pestrobarevným balením výrobků s lákavými příchutěmi, přičemž označení jednotkových balení a způsob prodeje těchto výrobků ne vždy splňuje požadavky platných právních předpisů. Spotřebitel si tak při koupi výrobků nemusí dostatečně uvědomovat rizika související s jejich užíváním. Zejména v případě mladých lidí, na které tento sortiment výrobků nezřídka cílí, je třeba tyto souvislosti nepodceňovat.

Důvodem pro sledování je ověření, zda označování jednotkových balení jednorázových elektronických cigaret a způsob jejich prodeje odpovídá požadavkům platných právních předpisů.

Legislativní rámec problematiky

Právní rámec pro tento cílený státní zdravotní dozor představují:

- zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláška č. 37/2017 Sb., o elektronických cigaretách, náhradních náplních do nich a bylinných výrobcích určených ke kouření;
- zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů.

Výsledky cíleného státního zdravotního dozoru

Kontrolní činnost byla zaměřená na prodej výrobků prostřednictvím kamenných prodejen, provozoven smíšeného zboží, tabákových výrobků, čerpacích stanic, potravin, stravovacích služeb apod.

Způsob prodeje těchto výrobků byl, podle kompetence krajských hygienických stanic dané příslušným právním předpisem, **zkontrolován ve 160 provozovnách** stravovacích služeb a dále **hodnocen při kontrole téměř 400 kusů** jednotkových balení **jednorázových elektronických cigaret**. Při kontrole **způsobu prodeje výrobků ve stravovacích zařízeních nebyly zjištěny nedostatky**. Při kontrole jednotkových balení výrobků v jiných provozovnách, prodejnách však v některých případech nebyly výrobky nabízeny k prodeji na vyčleněném

místě odděleně od ostatního nabízeného sortimentu zboží a/nebo bez zjevně viditelného textu zákazu prodeje tohoto zboží osobám mladším 18 let. Krajské hygienické stanice tak **předaly České obchodní inspekci celkem 14 podnětů ke kontrole**. Pochybení při způsobu prodeje byla nejčastěji zjišťována v Praze a v Jihočeském kraji.

Označování jednotkových balení zkontrolovali hygienici u celkem **397 kusů jednorázových elektronických cigaret**. Přibližně 1/8 tvořily výrobky beznikotinové, 349 kusů zkontrolovaných výrobků byly jednorázové elektronické cigarety obsahující návykovou látku nikotin. Způsobu značení nevyhovělo celkem 165 kusů kontrolovaných výrobků. **Častá pochybení** byla zjišťována v **neuvedení požadovaných údajů v českém jazyce** či v **neuvedení seznamu všech složek**.

Z důvodu pochybení ve značení je navrženo **26 sankcí v celkové výši 125.000 Kč** (převážně v Praze). Nadto bylo v rámci celé České republiky přijato celkem **31 opatření**, spočívajících převážně ve stažení výrobků z prodeje / a likvidaci. Např. na základě kontrol provedených Hygienickou stanicí hlavního města Prahy bylo staženo z trhu a zlikvidováno více než 1.044 ks jednorázových elektronických cigaret.

Závěr

Cílený státní zdravotní dozor poukázal na skutečnost, že přibližně dvě z pěti jednorázových elektronických cigaret nesplňují požadavky na jejich označování. Častá pochybení, kdy výrobky neuvádí seznam všech složek v sestupném pořadí podle hmotnosti, může mít vliv na spotřebitelovo rozhodnutí o užití / neužití výrobku, jakož i na jeho zdraví v případě, že by byl na některou z obsažených složek alergický či senzitivní.

Maloobchodní prodejce je posledním článkem obchodního řetězce před tím, než se výrobek dostane ke spotřebiteli. Je také jeho odpovědností uvádět na trh výrobky označené v souladu s platnými právními předpisy. Maloobchodní prodejci však často své povinnosti neznají a od svých dodavatelů odebírají zboží, které současným právním předpisům nevyhovuje. Kontrolní činnosti zaměřené na plnění povinností ze strany nejen maloobchodních prodejců tak budou probíhat i v následujícím roce.

